

Yttrande över Konkurrenskraftsutredningens slutbetänkande SOU 2015:15

LRF Ungdomens yttrande.

Övergripande synpunkter

LRF Ungdomen anser att Konkurrenskraftsutredningen är en väl genomtänkt utredning som lyfter fram behovet samt möjligheterna för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring i Sverige. Det är dock viktigt att förslagen i utredningen agerar som en opinion och följer med i politiska beslut och att regeringen tillsätter detta i verkligheten.

För ökad konkurrenskraft och kostnadseffektivitet gentemot konkurrentländer är det viktigt att det sker en modernisering i näringen samt att lantbrukare inom EU har samma förutsättningar. Nationella särregler och krav därtill ska vara baserade på tillämpad forskning samt ta hänsyn till näringens konkurrenskraft. Minskad detaljstyrning och regelförenkling för ökad effektivitet och ökad frihet för lantbrukaren är en grundsten för konkurrenskraften och näringens attraktion.

Den fria handeln som råder efter inträdet i EU har förändrat konkurrensförhållandena markant för den svenska produktionen. Enligt LRF Ungdomen är därför livsmedelsstrategin med konkreta mål en viktig del i arbetet framåt för ökad konkurrenskraft. En stabil inhemsk livsmedelsproduktion är av stor vikt för nationens säkerhetspolitiska läge. Även livsmedelsstrategin måste följa med i politiska beslut och det måste finnas en gemensam ambition för den svenska livsmedelsproduktionens utveckling. Med en inhemsk livsmedelsproduktion har vi även en större möjlighet att arbeta för FN:s miljömål, då en växande import bidrar till att konsumtionens inverkan inte kan styras med svenska regler.

Gällande regelförenkling anser LRF Ungdomen att bland annat djurskyddslagstiftningen i Sverige behöver moderniseras. Då EU-inträdet har förändrat villkoren för den svenska livsmedelsproduktionen, måste även tillämpningen av regelverket anpassas efter de förändrade förhållandena för en hållbar och konkurrenskraftig livsmedelsproduktion i Sverige. LRF Ungdomen vill förtydliga att förändringar i lagstiftningen för den svenska livsmedelsproduktionen självfallet ska vara genomtänkta beslut. Förändringarna ska inte riskera att bli en ”billig” lösning idag som sedan kan stå oss dyrt i framtiden. Vi i LRF Ungdomen värnar om den svenska produktionens höga djursorg, den låga antibiotikaanvändningen och hänsyn till miljön och klimatet. Om det svenska mervärdet däremot inte skulle ligga i lagstiftningen skapas förutsättningar och utrymme för att marknadsanpassa produktionen utifrån lantbrukarens egna förutsättningar och marknadens önskemål.

Jordförvärvslagen

Ett av huvudsyftena med jordförvärvslagen är att behålla balansen i markinnehav samt reglera juridiska personers möjligheter att förvärva jord- och skogsfastigheter. Om jordförvärvslagen ändras så att juridiska personers möjligheter att förvärva jordbruksmark sker utan reglering ser vi i LRF Ungdomen en risk för ökad konkurrens och sannolikt högre markpriser.

Trots en förändrad företagsstruktur är ett aktivt brukande och ett privat ägande av jordbruks- och skogsmark avgörande för framtida lönsamhet. En helt fri marknad skulle bland annat innebära en risk för att kapitalstarka aktörer även utanför näringen spekulerar i mark. Detta skulle med sannolikhet även leda till att sysselsättningen och bosättningen på landsbygden minskar.

Låg kunskap om branschens möjligheter

I kapitlet *Kunskap och innovation* tas utmaningarna upp om att allt färre väljer de gröna näringarna som en framtida arbetsbransch. Uppfattningarna och förståelsen för näringen är mycket låg vilket gör att ännu färre förstår hur mycket jobb det finns inom den här näringen. Idag är ungefär 70 000 unga vuxna (18-25 år) inskrivna på arbetsförmedlingen eftersom de saknar arbete. Med en ökad förståelse för de gröna näringarna och vilka möjligheter som finns där så skulle färre unga gå arbetslösa. Det behövs en tydligare ambition från samhällets sida för att tydliggöra näringens framtid.

Utbildning finns men ingen söker (!)

Det finns gott om utbildningsplatser för de gröna näringarna, men de syns inte på rätt sätt. Från politiskt håll behövs långsiktigt hållbara spelregler som gör de attraktivt att satsa och verka inom de gröna näringar, då vi i Sverige inom snar framtid har allvarliga problem med generationsskiften inom branschen. Endast 10 procent anser att branschen är en framtidsbransch och 50 procent har inte någon uppfattning om branschen. Detta anser LRF Ungdomen mycket allvarligt och här behövs drastiska åtgärder för att synliggöra möjligheterna inom de gröna näringarna.

Finansiering av eftergymnasial utbildning

Finansiering av eftergymnasiala utbildningar måste prioriteras av arbetsförmedlingen, då det finns ett stort behov av arbetskraft i branschen. Det måste underlättas för yrkesbytare som ser de gröna näringarna som en bransch de vill arbeta inom. Vi behöver fler med rätt utbildning som söker sig till branschen. Mottot att ”vem som helst kan arbeta med trädgård, djur, skog osv.” Lantbruksföretagen möter dagligen mycket risk och hanterar stora kapital, det krävs utbildning för att kvalificera i branschen, precis som att du inte kan arbeta som sjuksköterska om du inte har rätt utbildning, kan du inte arbeta med vad som helst inom de gröna näringarna.

Akademiskt + Praktiskt = Gröna näringen!

En annan utmaning som utredningen också tar upp är förhållandet mellan den praktiska och akademiska kunskapen. Lantbruksföretaget bedriver i grund och botten mycket praktiskt arbete och då krävs det att de som utbildar sig inom branschen också får den praktiska delen i utbildningen eftersom det inte krävs någon praktikerfarenhet om man ex. studerar till agronom. Utbildningarna bör innehålla både akademisk- och praktisk kunskap för att möta rätt behov på arbetsmarknaden. SLU behöver se över den kompetensprofil som arbetsmarknaden är stort behov av.

Med vänlig hälsning

LRF Ungdomens riksstyrelse